

(0138)

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosij)

**ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA**

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

PREU DE SUSCRIPCIÓ:

BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ:

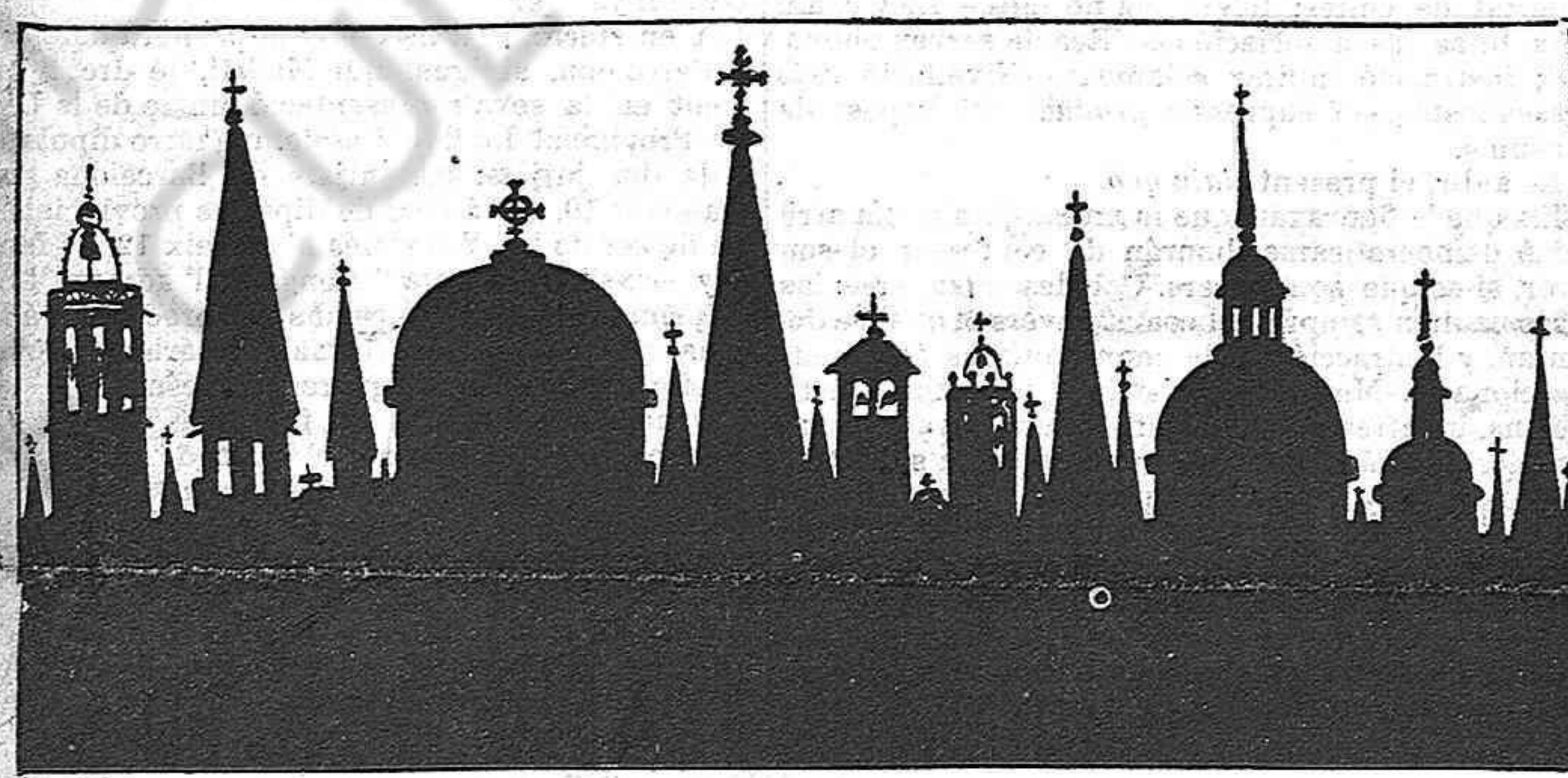
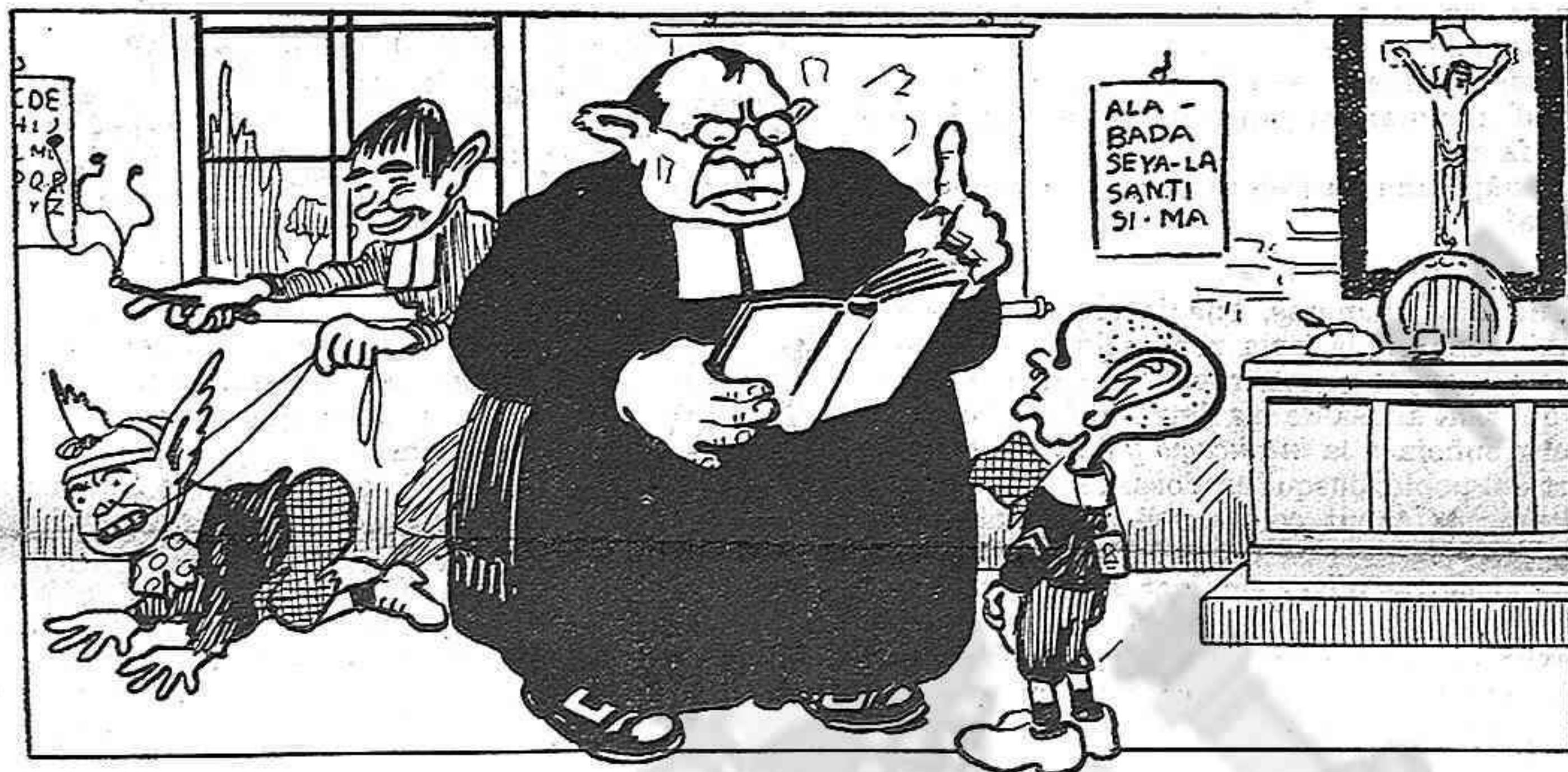
PREU DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre **ESPAÑA**, pessetas 1'50.

PREU DE SUSCRIPCIÓ:

PREU DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre **ESPAÑA**, pessetas 1'50.

DEMOSTRACIÓ

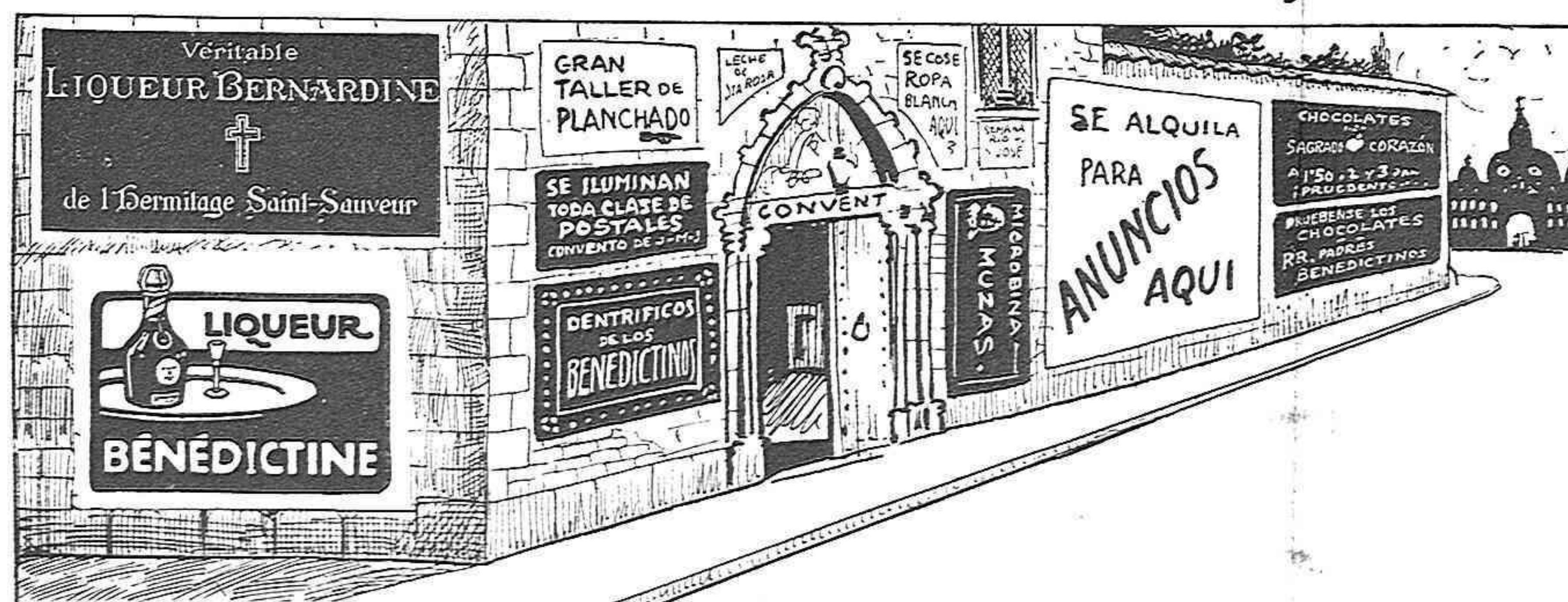
El clero embruteix à la infància.

Las iglesias y 'ls convents brotan per tot arreu com bolets.

Per un camí ó altre, tots els diners del poble van á parar á las sevas mans.

Fins al límit de mort arriba la seva grapa codiciosa.

Els instituts religiosos, convertits en fabricants y industrials, impossibilitan la existencia del traballador.

Tota la política espanyola està posada als peus del Papa.

Per lo tant, en Maura té rahó; la qüestió religiosa á Espanya no existeix.

ULLADA POLITICA

El meló s'ha clivellat, y sense necessitat de tatuixar lo ja sabén lo qu' es: carabassa.

En Maura ensenyà ja lo que's porta dins: una gran desconsideració á Catalunya, revelada per la negativa á aumentar com era de ley els districtes electorals de Barcelona; y per haver sustrat al coneixement del Jurat las causes sobre anarquistes que s'entaulin en la nostra província y en la de Girona. Respecte al primer punt s'ha donat á Madrid lo que s'ha negat á Barcelona. Y en quant al segon extrém, involucra una ofensa al esperit públlic, en el moment en que's reanimava per suplir les deficiencias de las autoritats, y amaga un gran perill contra la seguretat dels ciutadans, que fàcilment poden ser taxtats de lo que no son y veure's enredats en perillosos procediments distints dels que determina la Lley general. Aixis com en temps de 'Nocedal tothom que feya cosa, era tingut per vago, aixis avuy també, tothom que destròbi pot ser tingut per terroristas.

De manera que l'caball boig ja ha comensat á trencar tupins.

Del lema que va adoptar al pendre possessió del govern: «Hacienda, cultura y trabajo», ja'n podem eliminar las dos primeras paraulas, y poser l'última en plural. Estiguémne ben segurs: de traballs no'n faltarán.

En l'actualitat se dedica ab preferència á reconstituir el partit liberal. En Maura l' necessita per que li serveixi de contra figura, y no té cap reparo en operar sobre un cos mort, mutilat y putrefacte. Baix la seva pressió en Moret se calsa ab la jefatura ab el beneplàcit de 'n Montero y en Vega de Armijo, y passant per damunt de 'n López Domínguez y en Canalejas. El programa que han adoptat, á canvi de que 's hi reparteixin algunes actes, el podrían suscriure 'ls conservadors més reaccionaris. Res de llibertat de cultes; tolerància no més.—Lley comú per totes las associacions.—Res de servey obligatori; instrucció militar solament.—Nivellació dels pressupostos.—Y suppressió gradual del impost de consums.

Es a dir, el present *status quo*.

Es que's figuraven que la monarquia podía arribar á democratizarse, hauríen de confessar el seu error, si es que son sincers. Cal desenganyar-se: las cosas cauen sempre del costat envers el qual se decanten, y l'atracció de la monarquia és fatalment reaccionaria. Mentre subsisteixin les actuals institucions, mentre no s' efectuhi una renovació total, completa, serà impossible arrancar al país del pesilent pantano en qu' està enfonsat.

Pero si bé's considera, es millor que 'ls liberals se confessin un partit reaccionari més, que no que alardejin tantament de radicalismes que no senten y en els quals no creuen. Així tota l'esquerra del país se declararà resoltament anti-dinàstica, y un dia altre imposarà la seva voluntat.

PEP BULLANGA

11 de febrer

TAL dia com dilluns pròxim farà 34 anys que sigüé proclamada la República á Espanya. Pecariam d' olvidadisos y alguna cosa pitjor si deixessim de conmemorar una feixa tan senyalada.

Pero creyém que la millor manera d' efectuarlo ha de consistir en dir la veritat pura, ab la memòria en el passat, els peus sobre'l present y la mirada envers l'esdevenir.

La proclamació de la República, subsegüent á l'abdicació de D. Amadeo de Saboya, sigüí'l fruct natural de la sabia y serena política entaulada pel director del partit, que's componia dels Srs. Figueras, Castelar y Pi y Margall. Els intransigents, els díscols, els exaltats, contrariavan aqueixa política salvadora; mes ella s'imposá y conseguià fàcilment un èxit, que sembla obra de miracle.

Nasqué la República rodejada d'enemics terribles y poderosos. Pera combatre'ls y acabar ab ells era necessari depositar en els homes eminents que l'havien portada la més absoluta confiança.

Mes no succeí així, per desgracia: els mateixos intransigents, els mateixos díscols, els mateixos exaltats que havien contrariat el seu adveniment, precipitaren la seva cayguda. No contents ab sembrar arreu el desconcert, alguns feren armas contra la República mateixa, á pretext de que no era prou radical, sense comprender que lo que més li importava de moment era enrobustir-se, per assegurar la seva vida.

Per aquells dies mateixos, Thiers, un ex-monàrquic, gobernava á França la República, que havia contribuït á crear, y fins esquitxat ab la sanch dels comunistes de París y fins aburrit, y no sense rahó, pels radicals, se veia lliure de perturbacions y d'intestines discordias. Y aquella República tan poc republicana en sos principis, es la mateixa que ha engrandidit á la nació, que l'ha feta ilustrada, pròspera y fòrta, y que ha pogut embestar ab tanta seguretat problemes com el de la separació de les Iglesies y l'Estat y reformas com las de la millora de las classes proletàries ab plé reconeixement de alguns dels principis proclamats pel socialisme.

Aprendiu en aquest exemple els que tan necessitats estan de lliçons pràctiques.

Y donant treva als seus apassionaments, consultin ab sa conciencia, si ells mateixos, figurantse pre-

cipitar las cosas, no son encare avuy els principals obstacles que s'oposen al adveniment de la República, dat que aquesta forma de govern, lo mateix pel seu establiment que per la seva subsistència, necessita'l concurs entusiasta y abnegat de totes las classes socials.

LA REDACCIÓ

Els primers passos

L'Amo Toni ha comensat á caminar, y 'ls seus primers passos revelan que l'home de ahir es l'home de avuy y será l'home de sempre. Es incorrectible.

La primera qüestió que li sortí l'pas fou l'estat anormal de la ciutat de València ab motivo de una huelga d'empleats de consums. En obsequi del arrendatari dels odios impost, y á fi de contrariar las aspiracions de aquell poble qu' estava justament indignat, comensà per proclamar l'estat de sifi. Com á última rabó y suprema providència sortiren els mansers al carrer. Afortunadament no s'etxegaren.

Home de lley—segons ell diu—ab la major tranquilitat mira congruirse'l conflicte de las cédulas personals. Cert que les Corts votaren un considerable augment en el preu de las mateixas; pero ho feren partint de la base de que se suprimirian els consums. Els consums subsisteixen y l'aument de las cédulas va endavant. L'Amo Toni no està per brochs: troba la lley feta y l'aplica sense consideracions. Després de tot, no li vindrà tan mal l'aument de tributació pera comprar confits manser, que gobernant ell, per forsa se'n ha de fer molt gasto.

Desde bon principi digné que una de las qüestions que més preocupat el tenen, es el problema català, y qu' estava resolt á donar una satisfacció á Catalunya.

Y en efecte, ja li ha donat la primera bofetada. Barcelona, al igual que Madrid, té dret á un augment en la seva representació dintre de la Diputació Provincial. La lley li assigna quatre diputats per cada dos jutjats: els jutjats de Barcelona son actualment 10, el número de diputats provincials haurà de ser de 20. Y no més n'elegeix 12. Se feu una lley especial: la votà'l Congrés; l'admeté'l Senat en primera votació, mes ans de procedir a la segon, qu' es una mera formalitat parlamentaria, las sessions de les Corts siguieren suspesas.

Donchs ara, s'ha fet en favor de Madrid, lo que no s'ha volgut efectuar en favor de Barcelona. L'aument ha sigut otorgat als madrilencs per Real Decret, y per lo que respecta als barcelonins se'n ha dit qu' era necessari esperar un acort formal de las Corts.

Aquesta es la primera satisfacció que l'Amo Toni ha donat á Catalunya, la de aplicar dos pesos distintos y dos mesuras diferents per un cas idèntich. Aixis procedeixen els homes que blasonen de ser esclaus de la Lley. Esclaus que rompen las cadenes y trossejan tots els frens sempre que 'ls hi convé faltarhi.

Pera lo que pugui succeir apuntis Catalunya aquest nou agravi en el seu llibre de memorias.

* *

Un'altra mostra del respecte especial que la Lley li inspira.

Prescriu la legislació vigent que las causas sobre explosius serán de la competència del Jurat. Donchs ara, per virtut de una disposició dictada de fresh y donant tortura á cert article de la Lley, las que s'entaulin en las provincies de Barcelona y Girona passaran al coneixement dels Tribunals de Dret. El Tribunal popular, ab tot y l'aversió que sent el poble contra 'ls terroristas, no inspira prou confiança al govern. Menos confiança inspira l'govern al poble y ab fonament de sobras. Perque fina ara, diguis: quins responsables s'han descubert dels monstruosos crims terroristas perpetrats á Barcelona? Quins acusats per questa mena de delictes, han sigut sotmesos al fallo del Jurat? Y si 'l govern no serveix ni pera descobrirlos, quan' autoritat se pot atribuir la missió exclusiva de jutjarlos?

Es que 's figura que 'l terrorisme s'ha generalitzat tant á Barcelona que no hi ha aquí ni medi de constituir un Jurat imparcial?

Reculli aquesta nova ofensa l'poble català.

Y deduhei xi per ella lo que li cal esperar del home que s'haixà compromès á donar plena satisfacció á las aspiracions de Catalunya.

* *

Com tots els governants de las desditzadas oligarquías que malmenan á la nació, la que 'n Maura té á la boca, resulta ser sempre complertament distinta que la que porta al pap.

No deya, per ventura, que 's proposava dignificar el sufragi, fins á conseguir que las Corts signessin l'expressió soberana, indubitable del pensament de la nació? No assegurava que faria tot lo imaginable pera despertar á las ensonipades classes neutres y portarlas á la vida política activa, desitjós de seguir ab elles novas orientacions?

Donchs desde que ha pujat al poder, tenim que no s'occupa de res més que del encasillat. Hi traballa de nit y de dia. Ab rapidés, sigilosament, y sense escoltar á ningú va elaborant els conillets de guix de las futurs Corts ab el seu motillo personal, excepcion. No aspira á menos que á reunir las tres quartas parts de la representació parlamentaria, y no hi haurà medi que no emplehi, ni recurs que no posi en joch pera sortirse ab la seva. Ja té feta la part que correspon á una determinada fracció del partit liberal, ab lo qual fallarà: plet de la disputada jefatura.

¿Y per qué la vol una forsa tan considerable? Senzillament pera llansarla contra 'ls últims restos de llibertat que 'ns quedan encara.

Està amenassat el sufragi universal.

Està amenassat el sentit democràtic y popular que presideix á l'actual constitució de las Diputacions Provincials y dels Ajuntaments.

Està amenassat tots els drets constitucionals.

Al Amo Toni li fa nosa tot lo que ben encausa y dirigit, podrà vigorisar la conciencia pública y obrir nous camins de regeneració y progrés. Dictada té la sentència y espera cumplirla sense misericòrdia, valguentse de una nova y abominable ficció parlamentaria, destinada tot lo més á cubrir malament las apariencies.

* *

Tals son els seus primers passos. La marxa que's proponegà seguir es ben vista.

Si 'l país no procura defensarse, encare que li siga menester apelar á tots els meids que li dictin l'energia y l'instint de salvació, haurà de resignar-se á que, lligat de peus y mans, aquest home funestissim, l'entreui com una ofrena, á la voracitat insaciabile de la reacció y l'clericalisme.

P. K.

donar eternament el timó de la Revolució, ab tot y ser mil vegades més burdo y lastosser que 'l timó dels perdigons.

* *

Pero encare hi ha més en la curiosa carta. endusada al ciutadà Gispert.

A continuació del párraf transcrit s'hi llegeix lo següent:

«Acúerdate també de que aquí quedo yo, tu amig, tu compañero, luchando contra un vendaval furioso de puñalades cobardes, de calumnias infames; contra gentes malvadas que me dan la mano por delante y coces cuando vuelvo la espalda; contra republicanos que entregan su mujer al cura, sus hijos al jesuita y su alma al diablo por una acta o por unas pesetas... Y que en torno mio está el pueblo, pero sin maestros, sin abanderados, sin capitánes: ÉL Y YO SOLOS.»

Analisis aquest párraf ho trobarem, qu' encare avuy, després de haverse separat de la Unió republicana pera fundar el *l'errouxisme*, es á dir, després d'haverse efectuat la gran aclarida en la seva host personalista, contra 'ls poches que'l segueixen hi ha malvats que per davant li donan la mà, y un raig de cossas tan bon punt gira las espaldas. Qui son aquests? «El famelichs d'actes y empleos que li fan el rendiré creyent encare dispensador de favors y gangas? Es de creure que sí. En aquest cas ja sab lo que li toca fer á las cossas no s'hi respon més que á cossas. Una batalla campal á guita seca ha de ser un espectacle únic. Qualsevol empessari politich que 'ls anuncis s'hi farà ric.

Pero no s'creguin: las cossas d'él be prou estampadas quedan en la mateixa carta: quan diu que 'l poble que té al seu entorn s'ha quedat sense mestres, sense abanderados, sense capitáns, no pot significar altra cosa sino que als Giners de los Ríos, als Serraclasses, als Mirs y Mirós, als Pinillas, als Mundis, als González Prats, etc., etc. no servintil de res, els dona l'absoluta. Ni á capitáns arriban: no tenen talla y pera res els necessita.

«EL PUEBLO Y YO SOLOS!»

Una variant de lo que ja havia dit temps enrera: «EL PUEBLO, SOY YO!»

De qualsevol cosa 'n diu poble, qui així s'expresta. Una tafya afortunadament cada dia menos numerosa, seduhida per las guapesas de un xerraire. no serà may la genuina representació del poble català, enemic sistemàtic de la farsa, la petularia y la fatuitat.

P. DEL O.

Sistema desacreditat

Ab aquest títol *El Progreso* publicà un article, prenen cendela en la qüestió que *La Esquella de la Torratxa* plantejà, al dirigir una carta oberta al Sr. Giner de los Ríos, «á quién—diu textualment—després de haberle zaherido es infamado en todos los tonos, le llama amigo, como si las personas decentes pudieran serlo de los libelistas empedernidos.»

Aquests atacs els personalisa en el nostre company Sr. Roca y Roca.

Després de consignar que 'l mateix Sr. Giner de los Ríos ha cauterisat la mala baba del periódich lerrouxista, contestant á la *Carta oberta* ab una altra carta atenta y amistosa, que *La Esquella* d'ahir publica y comenta, «importa fer present que 'l sistema que emplea *El Progreso* en las seves disputes—que no son may polémicas—es un sistema completement desacreditat.

Quan se ven cullit, fa com certs reptils: etgega verí per tots els poros.

El dieter i l'insult son la seva única forsa, y n'abusa d'una manera tan llàstimos, que ja casi ningú n'fa cas.

Que hi haja una pescatera més, ¿qué importa á Barcelona?

* *

Pero, de totes maneres, ens interessa retxassar ab la major energia la mala reputació de libelistas que s'ha emprenyat en crearnos. No podém consentir que tant abusa de las lletras de motillo, y qui tant contribueix á la ineducació y á la grosseria de una part del poble, busqui en nosaltres un company d'inicultura, pretendent colocarnos al seu nivell de desprestigi. Nò: aixó may.

Podém nosaltres haver empleat alguna rudesa y algún apasionament en las nostres campanyas: podem haver molestat á determinadas persones que s'han fet acreedoras á la pública censura; pero sempre hem procedit sense sortirnos del llenguatge lícit y decent, sense apelar mai al dieter i al insult, perque entenem que lluny d'ofendre á la persona contra la qual se dirigeixen, desacreditan al escritor que 'ls usa. Y nosaltres estem gelosos de la nostra honrada reputació.

J. R. Y. R.

Carta canta

En una carta dirigida per en Lerroux á Joan Gispert, regidor de Salt, á qui ab motiu de anar-se'n á Ameríca 'ls seus amics obsequiaren ab un àpat de despedida, s'hi liegeix el següent pàrraf:

«Yo no puedo decirte que te detengas, pero te digo que al otro lado del mar te acuerdes de la patria que dejas desgarrada y en ruinas, del pueblo que se queda en la miseria y en la esclavitud, del partido traicionado por sus primates y torpe y cobardemente acudido, de la libertad y la República que esperan que se forme el bataillón sagrado de los rebeldes, radicales y revolucionarios, dispuestos á morir per ellas para no vivir sin ellas...»

Valdrà la pena de que l'autor de la missiva parlaix clar de una vegada, no sols estampant un per un el nom dels *primates* taxats de traidors, sino també explicant en què ha consistit la seva traició y apoyant la seva explicació ab probas claras y convinents.

Per lo que respecta al capdill que dirigeix al partit ab torpesa y cobardia, ja no li cal

dinamiterisme per il·lustració dels seus amics capaços de posar en pràctica les seves doctrinas, si es qu'encara hi ha algun illus, que pugui escoltar tals monstruositats, sense indignar-se.

El govern francès ha acordat la supressió dels Consells de guerra.

El primer párraf del preàmbul al projecte que ha de ser votat a les Càmaras, diu així:

«Mala és tota legislació que no està d'acord amb les costums i la constitució política, i les jurisdiccions excepcionals, atribuït inevitable dels régimens d'autoritat, desapareixen desde que 'ls pobles desparent a la llibertat, fan de la igualtat davant de la Lley, la regla constitucional.»

«Quin gran govern el que pot parlar així! Y quin poble més envejable, el que disfruta de uns governs tan conseqüents, formals i progressius!

Pero si 'ls té es perque ell mateix els engendra. *

Mentre a França se suprimeixen els Consells de guerra, fins en lo que atany als delictes militars, que serán de la competència dels Tribunals ordinaris; a Espanya s' aplique als països el Còdific de justicia militar, y com si això no bastés encara, està vigent la famosa Lley de jurisdiccions.

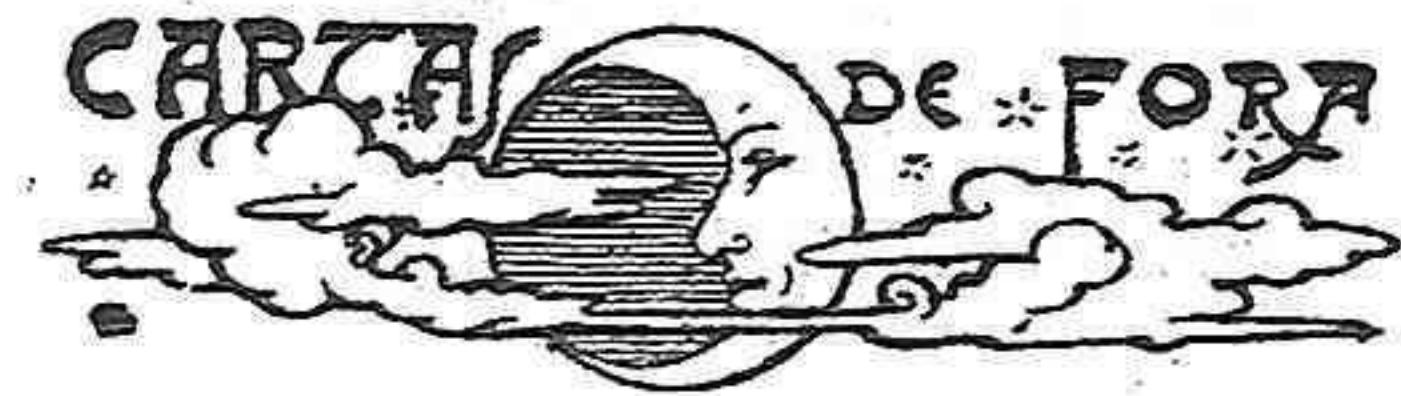
Sembla que la cordillera pirenaica separa únicament a dos pobles; pero en realitat separa a dos mons.

Una declaració de 'n Russinyol, després de haver conferenciat ab en Maura:

«Soch molt escéptic. Ja en altra ocasió y essent també President del Consell de Ministres, el senyor Maura va fer certes promeses y Catalunya no n'ha tocat encara 'ls resultats...

...Necessitem saber si havém de tractar al govern de tú, de vosté o d'excelència...»

Ni d'excelència, ni de vosté, ni de tú, Sr. Russinyol. Ab un govern oligàrquic no s'hi ha de tenir cap tracte.

S. GENÍS DE VILASAR, 3 de febrer

Aquesta vila pot felicitarse d'haver sigut la primera de son partit en celebrar l'hermosa festa dels arbres.

La plantació s'feu en els terrenys de «La Robaixa». Ab gran ordre partí la comitiva de la casa de la Vila a poc més de dos quarts de tres, constituint una professa interminable formada de uns cinquants mil persones. Hi assistiren l'Ajuntament en corporació y representacions de gran número de Societats.

Així formada la multitud, solemnosament s'acompanyava per la banda de música «La Vilassanesa», arribà al lloc preparat, ahont se cantaren bonicas cançons catalanes, repartintse als nens un petit obsequi recordatori de la festa.

LLANSA, 4 de febrer

Per fi s'ha fet sentències condemnatorias contra en Xoch de Llansa, per aquell assumptu del ensotanat de Portbou.

La sentència li imposa 15 pessetas de multa y gastos de costas.

Per tal motiu totes las ratas de sagristia, beyatases y demés peste religiosa estan que ballen d'alegria per haverlo condemnat. Pero, alto aquí, faritzets de sotana y xarrupacis. La qüestió no està resolta encara; s'espiguerà que aquest assumptu està a mans del jutge de primera instància de Figueres, y per lo tant el dia 20 d'aquest mateix mes ens veurrem les caras.

Si l'ensotanat de Portbou y demés brutícia clerical ho han agafat a la punta dels sabres, nosaltres, els que no combreguem ab rodas de molí, estem disposat a agafarho per la punta de l'espasa.

BALSARENY, 5 de febrer

En la tarda del passat diumenge sigueu enterrat civilment el conseqüent republicà y convenst lliurepensador D. Joseph Escaler, havent assistit a son enterrament passa de 200 persones, lo qual sigueu motiu suficient per encendre la rabiola dels elements reactionaris.

Al passar l'enterro per davant de casa de l'arcade, aquest no tingueu el valor o la despreocupació de descubrir-se. Potser s'hauria constipat. En el cementiri, el ciutadà Sr Bartomeus, dedicà quatre paraules a la memòria del difunt, fent ressaltar que a la seva constància s'deu la instalació de les agujas potables en aquest poble, havent sigut el Sr. Escaler un arcaide model y a qui el poble liberal de Balsareny té d'agradir moltas reformas.

LLORET DE MAR, 28 de gener

Acaba de ser inscrit civilment ab els noms de Darwin, Demofilo y Odón, un fill del convenst lliurepensador D. Joseph Escaler, havent sigut testimonis del acte els coneiguts propagandistes del laicisme senyors Gardó y Orobio.

Donén la enhorabona als pares, y ara... que mossén Francisco continui bramant. Ab alguns actes com aquest se li acabaria el panis de la menjadora.

MONTBLANC, 3 de febrer

Diu que 'ls frares que tenim aquí, equeixos díss de Carnaval faran funcions de desgravis y procuraran que les noyses no vajin a cap ball; si que la deuenet haver feta grossa que tenen de fer funcions públicas pera desgraviar als ofesos! En quant als balls d'aqueixos díss cap por tenir, perque les ovelles que van allí y que n'hi ha de solteras y casades y totas juntes fan un remat mistic de quin remat es pastor un frare que's pensa ser molt sicker, ni las volén ni las desitjén entre nosaltres. Ell ja procurarà qu'estiguin distretas tocant alguna pessa alegra a la seva casa santa, perque no trobin tan pessats aqueixos díss y no les faltin distraccions, passant aixíx els rats més alegres y divertits.

BUTLLETÍ

La Junta municipal del Districte segon ha quedat constituida en la forma següent: President, D. Tomás Rodes; vice president, D. Isidro Ramón; secretari, don Enrich de Quirós; vice secretari, D. Ildefons Pascual; tesorero, D. Joseph Pasqual; comptador, D. Juan Farre; vocals: D. Olegari Arolas, D. Francisco Pians, D. Joseph Babot, D. Marcelí Singla y D. Antoni Riverola.

Ha quedat renovada y constituhida interinament la Junta municipal del districte quint, formantla 'ls senyors Mir, Companys, Tauler, Ramos, Ametller, Rogé, Giro, y Puigdoménech.

LA CAMPANA DE GRACIA

—Senyors—comenza díhen:—Es tan clar l'assumpto que m' obliga avuy a ocupar aquest lloc, que ben poch hauré d'esforzarme pera demostrar la culpabilitat de la persona que seu en el banquet.

Traspassa els límits de la verossimilitud la despreocupació d'aquest individu. Titulantse químic, per més qu'en sa vida se'n ha vist de més frescas, té un dia la desfatzatx de fer veure que ha inventat un líquit pera fer creix el cabell en les tes-
tas més peladas.

Armat d'una ampolla que conté el seu maravellós específich, se presenta á casa d'un infelís que, segons després s'ha comprobat, distava molt de ser completament calvo, y li ofereix reposarli el cap, dotantlo d'una cabellera capás de donar enveja al més exigent modernista... Responguí l'acusat: ¿Es això cert?

—Completament cert.

—A pesar de que l'home, ab els cabells qu'encra-
re temí, podia molt ben passar, vosté va emprenyarse en convertirli el cap en una selva. ¿Es veritat?

—Veritat

—L'home's resistí, elegant que ab la seva modesta cabellera ja n' tenia prou, que no n' necessita-
va més... Vosté, terç y perfidiós, va insistir una y cent vegades, fins que la víctima, entregantli'l cap, va dirli: «Tingui, tím, pintim, banyim, fássim lo que vulguí.» Y vosté, consumat fredament el delicto, empastifà la clepsa del pobre pacient ab la seva diabòlica mixtura y, acabada en aquest punt la ridícula comèdia, comensà el tremendo drama.

Senyors—segueix díhen l'acusador, alsant trágicamente la veu y dirigintse al Jurat:—han de saber y entendre que 'ls que seu en el banquet, després d'haver cobrat pels seus serveys una cantitat exorbitant, no són va cumplir la paraula de rebollar el cap de la desditzada víctima; no sóns no va aumentarli els cabells, sinó que va ferli caure els qu'encara li quedaven, deixant la seva pobra clepsa llisa y pelada com una bola de billar.

—Pot donar-se engany més flagrant, picardia més vituperable?

Anaré a trobar á un home, dirli: «Si m' donas tal ó qual cantitat adorneré el teu cap ab una cabellera esplèndida, y en lloc de realisar el miracle promés, tenir la osadia de arrancarli els cabells que bona servitu li fayan, deixantlo á un mateix temps net de closca y de butxaca...» No mereix això un castic tremendo, que serveixi d'escarmís als inventors de drogas parades y eviti la repetició de cassos com el que en aquest moment ocupa la nostra atenció?

Perque, á la vista del Jurat están las consequen-
cias de la mala acció del reo. La víctima ha quedat
sense quartos, sense els cabells que havia de de-
tenir, y sense 'ls que encara tenia.

Demano, donchs, pel acusat un fallo tan dur y tan sever com possible sigui. Recordis que en la seva fraudulenta maniobra hi ha tres delictes: á la vícti-
ma que en mal' hora caygué en las seves mans li
ha pres la esperança, li ha pres els quartos y li ha
pres el pél. He dit.

El president, dirigintse al acusat:

—Reconeix la exactitud dels fets que 'ls senyors fiscal acaba de relatarnos?

—Sí, senyor.

—¿No n' nega cap?

—Cap ni un. Del primer al últim son reals y
verdaders.

—De manera que confessa la seva culpabilitat?

—¡Ah! Això no.

—Defensis, donchs. ¿Qué té que alegar perz ate-
nuar la enormitat del seu delicto?

—Que al procedir com he procedit, no he fet al-
tra cosa que seguir l'exemple que m'ha donat el
Gobern.

—¿El Gobern d'ahònt?

—D'Espanya. Tothom ho sab. Teniam, y ab pena la soportavam, la contribució de consums. Un dia vingué el Gobern y va dirnos: «Vols que 'ls Consums desapareixin? Sí. —Pera obtener aquesta concessió, es precisa que 'ls sacrificis. —¿Qué haig de fer? Pagar més caras las cédulas. —Conformes... Y ab tota senzilles, varem acceptar el pacte. ¿Es ó no es veritat això?

—En efecte, aixíx han anat las cosas.

—Donchs bé: dos mesos després d'haver con-
tret el Gobern ab nosaltres aquest compromís, ens
trobém ab que no s'ha suprimit els Consums y en
cambi 's manté l'aument de las cédulas que sóns
pera obtener aquella supressió varem acceptar. ¿Hi
ha entre el meu delicto y la operació del Gobern al-
guna diferència?

—No sabent qué respondre, el president arronsa las
espaldas y dona l'judici per llist.

El Jurat se retira á deliberar.

—¿Quin será el seu fallo?

Si jutja desapassionadament l'assumpto y s'ins-
pira en els principis de la més extreta justicia, el
veredicto del tribunal popular ha de ser forzosament
absolutori.

Perque ¿cómo es possible que condemni á un ciu-
dadà que al fi y al cap no ha fet més que copiar lo
que 'ls Gobern considera perfectament legal y co-
recte?

A. MARCH

Al canari dels sorts

Erudit y eloquent Mella,
portaveu dels reactionaris:
H legít en els diaris
la seva peroració,
bastant bonica, pro falsa,
inspirat y ardit carlista.

Vosté té molt bona vista,
pro no mes veu... religió.

Vosté enllaya al cristianisme
y ab això té rahó de sobre;
pro afegíx a la seva obra
elements desprestigiats
que 's burlan de Deu y Cristo
ab sa història y ab sos actes.

Elements ben poch compacts
ab amors y humiliats.

Pels furs del clericalisme
vosté constantment batalla,
y 'l clericalisme encalla
tot lo qu' es més bo y sagrat.

El mal clero mercadeja
ab affects nobilissims.
Per xó té membres riquíssims
y excluss de virginitat.

Per creure en Deu y servirlo
castedat y diners sobran.
Els que ab més equitat obran
així com á tot arreu,
son quins procrean y lluytan
sens trosors, abnegats, rectes...
Aquests son els bons subiectes
tant si creuen com no en Deu.
L'obra del clericalisme
no mereix ser presentada.
Coneixen á Torquemada
y al cura de Santa Cruz,
y altres qu'en nom de l'Iglesia
feren una feina horribil.
Y Deu contempla impassible
auell criminal abus!

La serietat, la conciencia,
la forsa, sempre van solas.
Pels débils son les escoles,
y 'l gran traball pels consciències.
Viure esperant, es mal viure
en el sentit positiu.
Y 'l clericalisme viu
fent esperar als insconsients.

Tot això admetent l'hipòtesis
d'un Deu d'amor y potència,
que la severa prudència
se guarda bé d'affirmar,
perque hi ha més que amor, odi,
y més que forsa, miseria.
Una altra vida més seria
á eixa no pot atenuar...

Crea vosté en un'altra vida,
creu vosté en la glòria eterna.
Donchs a mi no m' enlluerna
res d'això y no m' sab gens greu.
Jo duplo y en tots conceptes
per res distingeixo á Roma.
Vosté creu que Deu feu l'home?
Y si l'home feu á Deu?

Lo que l'home té de creure
y predicar ab l'exemple
es consolidé el gran temple
que s'anomena el traball,
fer bé, y aconsellé al prómix
las virtuts del raciocíni,
perque cessi l'extermini
y al mauser succeixi l'mall.
No inculca l'instrucció esclava
y enterament negativa.
Y aquí acaba la missiva
y li diré ben formal:
¡Llàstima que sa canturia
se perdi en un camp sens vida!
¿No fora més ben sentida
en el camp universal?

ANDRESITO.

N procés divertit. S'està veient
á Roma, y's tracta en ell d'una
serie d'estafas perpetradas per
una aventurera guapíssima,
que traballava en connivència
d'un frare dominic y d'un
capellà, els quals eran els seus
amants.

Víctimas de las estafas son
un nebó del cardenal Antonelli, el frare Vescianni
y una modista.

De las declaracions de l'acusat se'n deduix
que avants de ser l'amant del frare Fiarchi, ho ha-
via sigut de diferents frares y d'alguns prelatos.

Naturalment que tot això deuenen ser malas vo-
lentes, perque aquí es capaç de creure que uns tan
sants varóns, tenint les seves respectivas majordomas,
s'emboliquessin, sense com va ni com costa,
ab qualsevol aventura?

Llegeixo:

«Han conferenciat els Srs. Maura y Lacierra pera
ultimo la circular als governadors sobre eleccions.—
En ella se 'ls hi encarrega la més absoluta neutrali-
tat.

—¿Qué?

—Tat!

Aqueixa circular podian excusar-se d'escriurela
de nou, utilitzant la que's fa servir en tots els perio-
dos electorals.

Una circular que ab tinta negra encarrega la neu-
tralitat; pero al peu de la qual hi ha una nota, escrita
ab tinta simpàtica, díhen:

«Y era fu tot al revés de lo que se 'ns diu.»

